

Het kerkhof van de St Walburgskerk

Het gebied rond de St Walburgskerk heet het Kerkhof. Een aanwijzing dat hier inderdaad begraven werd, geven de cijfers die in de noordermuur van de kerk uitgehakt zijn. Op ooghoogte treffen we daar cijfers aan als 421, 580, 590, 599 enz. Deze cijfers zijn de eindnummers van de rijen graven die tussen het tegenwoordige gemeentehuis en de kerk lagen.

Uit een kaart¹, aanwezig in het Stadsarchief, blijkt pas de werkelijke omvang van deze bedrijvigheid. De kaart dateert uit 1721. Er behoort een register bij waarop de namen van de eigenaren van toen. In later tijd – tussen 1808 en 1819 werd het register weer bijgehouden². Het register is opgemaakt in 62 rijen en geeft in totaal 677 graven, een niet gering aantal voor een zo kleine oppervlakte. Niet alle rijen eindigden tegen de kerkmuur. In het stuk ten oosten van het noorder transept zijn dubbele rijen, zodat in totaal 31 rijen tegen de kerkmuur eindigden. In de kerkmuur zijn nog 22 nummers te lezen.

Het register duidt enkele van deze rijen aan met het huis waar ze beginnen, zodat we ook weten wie in 1721 aan het Kerkhof woonden. Van west naar oost

worden de volgende omschrijvingen gegeven:

De 1e rij ‘neemt zijn begin bij de Gedeputeerde Kamer’, de nummers 1 tot en met 7; de 6e rij ‘bij Jan Engels huis’, 60 tot en met 75; de 11e rij ‘Begin bij Do. Hertogs huis’, 122 tot en met 143; de 14e rij ‘Begin bij Do. Verhels huis’, 168 tot en met 180; de 17e rij ‘Begin bij de Heer Le Bruns huis’, 217 tot en met 229; de 21e rij ‘Bij de koster Rytmans huis’, 265 tot en met 277; de 23e rij ‘Begin regt voor de kosters deur’, 290 tot en met 300; de 25e rij ‘Voor de Freulijns Schimm³. deur’, 324 tot en met 333; de 29e rij ‘Voor van der Kollers deur’, 359 tot en met 365; de 33e rij ‘Begin tegen de Heer Le Bruns hofdeur’, 382 tot en met 386; de 35e rij ‘Op ’t eynde van Le Bruns hoff’, 394 tot en met 398; de 36e rij ‘Begin bij het kleyn deurtje ’t regte pad langes naa Rynt des Bedelvoogdes huis’, 399 tot en met 406.

Daarna volgt alleen nog de plaatsaanduiding: ‘Deese groeven eindigen teegenover de Hofdeur van den Heer Burgemeester Goltstein.’

De meest vermogende lieden werden in de kerk zelf begraven, maar dit betreft slechts circa 5% van het aantal personen uit het begraafboek⁴: slechts één op de 20 vermeldingen luidt: ‘in de kerk begraven’, 19 keer lezen we ‘op het kerkhof begraven’. Ook op het kerkhof lijken personen van een zeker aanzien begraven te zijn. We zien hier namen als: Mevrouw de Weduwe van Hasselt, Willem Colenbrander, de Heer Valck, de Wed. Antoni Sissink, Sander ten Bos, Gordineau de Gouberville. Velen worden met een beroepsaanduiding vermeld: ‘Christiaan bontwerker’, ‘de mollemaker op ’t Oude Want’, ‘de Meniste staelwerker’, ‘Evert droogscheerder’, ‘Bloemsaet tinnegietter’, ‘Gerrit Gerrits schoorsteenveger’, ‘Christiaens wijnkoper’, ‘Stakebrand, karman’, ‘Albert, touwslager’, ‘Aelbert den hoedmaker’, ‘Vermeer, 2e meester’.

Werkelijk arme mensen werden aan de zuidzijde van de kerk begraven.

Na het laatst vermelde graf in het register – nr 677 voor Jan

Krop – zien we namelijk vermeld staan:

Den kerkhoff gelegen aan de Zuydzijde van St. Walburg diend tot algemeene begraefplaets voor onvermogene menschen.

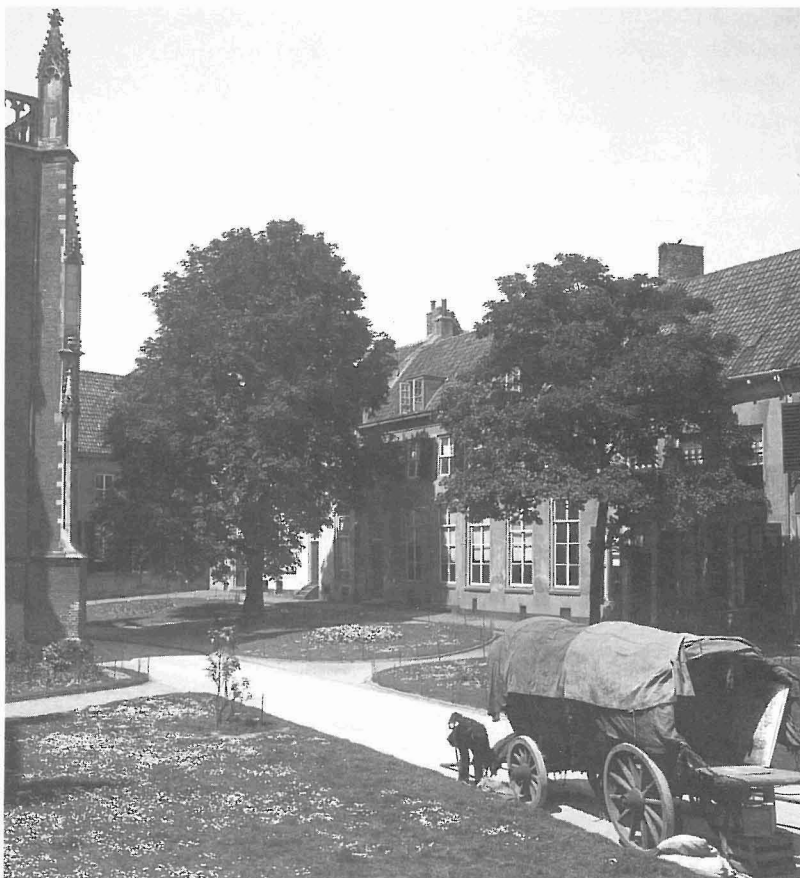
Noten

1. Stadsarchief Zutphen, Archief Kerkvoogdij Hervormde Gemeente Zutphen, ongeinventariseerd. De titel van de kaart luidt: 'Plaatsen begraefplaets Gelegen op Walburgen Kerkhoff Tot Zutphen. Geformeert op speciale Ordres van Respective Heren Kerkmeesteren Hendrick van Essen, H. van Egum, Wentholt en Coelman, door de Onderget. Ordn. lantmeesters beyde des Hartogdombs Gelre ende Graefschap Sutphen op aanwijzinge van diverse eygenaren en van Jan Volckers doodgraver in Mey Juny 1721.'
2. Stadsarchief Zutphen, Archief Kerkvoogdij Hervormde Gemeente Zutphen, voorl. inv.nr. 1395. Op het register staat abusievelijk: Lijst van graven in de Walburgskerk. Uit de inhoud blijkt dat het gaat om de graven *buiten* de kerk.
3. Bedoeld zal zijn de familie Schimelpenninck van der Oije.
4. Stadsarchief Zutphen, Archief van de Burgerlijke Stand van Zutphen, retroacta, Begraafboek van de Walburgskerk, 1750-1811.

Afb. 7

Het kerkhof, zoals het er in de eerste helft van de 20ste eeuw uitzag.

(foto: Collectie Stedelijk Museum, Zutphen)

Afb. 6 (pag. 70)

Detail van de kaart van het kerkhof, ten noorden van de Walburgskerk.

De plattegrond maakt deel uit van het niet-geinventariseerde archief van de Kerkvoogdij van de Hervormde Gemeente Zutphen.